

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav románských studií

Posudek bakalářské práce Jany Müllerové
Vedoucí práce: PhDr. Olga Nádvorníková, PhD.
Oponent: Mgr. et Mgr. Radka Mudrochová, Ph.D.
Ústav románských studií FF UK

Název bakalářské práce:

Kolísání rodu vybraných substantiv ve francouzštině

Obsah práce. Předmětem předkládané bakalářské práce je analýza faktorů ovlivňujících fluktuaci gramatického rodu ve francouzštině. Analýza je zpracována pomocí odborné literatury, gramatik a slovníků (širší soubor lexémů); na užším vybraném souboru deseti lexémů (*alvéole, enzyme, glucose, patère, automne, pamplemousse, steppe, anagramme a interface*) pak podrobně pomocí korpusových nástrojů a odborných článkových databází. Analýzu doplňuje sonda do fluktuace rodu u slova *covid*, a to zejm. databáze *Néoveille*.

Formální aspekty práce. Práce je psána jasně a srozumitelně a autorka prokazuje schopnost odborného vyjadřování na velmi dobré úrovni. Jazykové chyby a překlepy jsou vzácné (častější v interpunkci, např. *zjistit které* na str. 7; někdy ve shodě, např. *řídili* na str. 51). Systém bibliografického odkazování je systematický, i když poněkud nepraktický (poznámky pod čarou); odlehčit ho by pomohlo systematické užívání zkratky *op.cit.* pro opakující se zdroje citované bezprostředně za sebou na stejné straně.

Hodnocení obsahu práce a náměty k diskusi. V úvodní teoretické části autorka zasazuje zkoumanou problematiku do širšího obecnělingvistického a typologického kontextu. Zde autorka prokazuje bezpečnou znalost odborné literatury a je schopna syntetizovat nejen obvyklé jazykové příručky a gramatiky, ale také anglicky psané publikace z oblasti typologie (Corbett 1991 aj.). U výkladů konkrétně k situaci ve francouzštině je třeba ocenit pečlivé a systematické zpracování nejen obvyklých gramatik a slovníků, ale také starších zdrojů (Vaugelas, Furetière aj.). Pro další výzkumy tak bude cenným zdrojem např. Příloha 1, která představuje fluktuaci gramatického rodu více než stovky lexémů na základě dvanácti gramatik (tato příloha mj. ukazuje nejednotnost odborné literatury v přístupu k tomuto tématu).

Autorka je schopna formulovat na základě teoretických výkladů hypotézy a následně je ověřovat na zvoleném jazykovém materiálu, jehož zdrojem byly korpusy FRANTEXT (literární a odborné texty), Scientext (současné odborné texty), Araneum Francogallicum Maius (webový korpus) a Est républicain (pro publicistické texty). U slova *covid*, které ještě nemohlo být v běžných korpusech zachyceno, použila autorka kromě výše zmíněné databáze *Néoveille* také odborné článkové databáze (JSTOR a pro medicínské texty *PubMed*), což představuje velmi inovativní přístup k jazykovému výzkumu odborného registru. Právě zohlednění textových typů (registru) je jedním z hlavních přínosů práce ke zvolenému tématu – pokud je mi známo, tento aspekt nebyl dosud v literatuře zohledňován. Autorka tak zjistila, že v odborné literatuře u zvolených termínů (*alvéole, enzyme a glucose*) ke kolísání nedochází, zatímco v textech mimo

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav románských studií

odbornou sféru ano (u slova *covid* autorka pozorovala v odborných textech postupný trend k respektování normy doporučené Francouzskou akademií, tj. k femininu).

Kromě registru (textového typu) se jako relevantní faktory v kolísání rodu projeví forma slova (typ sufixu a s ním vliv analogie, ale také počáteční vokál nebo němé *h*, způsobující elizi určitého členu, který by jinak rod indikoval jednoznačně), dále frekvence (nízká frekvence způsobuje nejistotu mluvčích ohledně rodu) a distribuce slova, zejm. omezení jeho výskytu na spojení bez členu, např. v předložkových frázích (*en glucose* nebo *en automne*). Rod slova ve zdrojovém jazyce (u přejímek) nebyl zásadní faktor.

Tematickou koherenci práce zajišťuje průběžné vztahování výkladu k obecnější otázce dichotomie normy a úzu – zde je třeba vyzdvihnout potenciální přínos Tabulky 28 na str. 56, která shrnuje ne/soulad normy a úzu pro všech deset podrobně zkoumaných lexémů (jen by bylo vhodné graficky lépe vyznačit případy, kde se norma a úzus shodnou, a kdy se naopak rozcházejí, jako je tomu např. u slova *anagramme*, pro které norma prosazuje fem., zatímco v úzu dominuje masc.).

Otázka k diskusi:

Na základě provedených analýz, jaký by podle vás byl nejlepší způsob prezentace kolísání gramatického rodu ve francouzštině při výuce (L1 i L2, tj. francouzštiny jako mateřského jazyka i jako cizího jazyka)?

Hodnocení: **výborně**

V Praze dne 29. 8. 2022

PhDr. Olga Nádvorníková, PhD.